

ევროპული კონვენცია ბავშვთა უფლებების დაცვის შესახებ

პრეამბულა

ევროსაბჭოს წევრი და სხვა ხელისმომწერი სახელმწიფოები

მიახნაით რა, რომ ევროსაბჭოს მიზანია, მიაღწიოს წევრებს შორის ერთიანობას,

აღიარებენ რა გაერთიანებული ერების კონვენციას ბავშვთა უფლებების შესახებ, კერძოდ, მის მეოთხე მუხლს, რომელიც მოითხოვს მხარეებისაგან, მიიღოს შესაბამისი საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები აღნიშნული კონვენციით აღიარებული უფლებების დასაცავად;

გამონათქავენი რა თანხმობას საპარლამენტო ასამბლეის 1990 წლის 1121 რეკომენდაციაზე ბავშვთა უფლებების შესახებ;

მიახნაით რა, რომ ბავშვთა უფლებები და ინტერესები უნდა იქნას აღიარებული და აქედან გამომდინარე ბავშვებს უნდა ჰქონდეთ შესაძლებლობა, დაცულ იქნას მათი უფლებები, კერძოდ, მათთან დაკავშირებული საოჯახო საქმეების საპროცესო წარმოებისას;

აღიარებენ რა, რომ ბავშვები უნდა იყვნენ უზრუნველყოფილნი სათანადო ინფორმაციით, რაც ასეთი უფლებებისა და ინტერესების დაცვის საშუალებაა, ამასთან გათვალისწინებულ უნდა იქნას ბავშვის აზრი;

აცნობიერებენ რა მშობლების მნიშვნელოვან როლს ბავშვების უფლებებისა და ინტერესების დაცვასა და წახალისებაში და მიახნაით რა, რომ, საჭიროების შემთხვევაში, სახელმწიფომ ასევე უნდა მიიღოს მონაწილეობა ამ უფლებების დაცვასა და აღიარებაში;

მიახნაით რა, რომ კონფლიქტის შემთხვევაში ოჯახისათვის სასურველია, მიაღწიოს შეთანხმებას სასამართლო ორგანოებში საკითხის განხილვამდე,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

თავი I - კონვენციის საგანი, რეგულირების სფერო და განსაზღვრებები

მუხლი 1 - კონვენციის საგანი და რეგულირების სფერო

1. ეს კონვენცია ეხება ბავშვებს, რომლებსაც არ მიუღწევიათ 18 წლის ასაკისათვის;

2. წინამდებარე კონვენციის მიზანია, ბავშვთა ინტერესების გათვალისწინებით მხარი დაუჭიროს მათ უფლებებს, მიანიჭოს მათ საპროცესო უფლებები და ხეი შეუწყოს ამ უფლებების რეალიზებას უზრუნველყოფს რა, რომ ბავშვები თავისით ან სხვა პირებისა თუ ორგანოების დახმარებით ინფორმირებულნი და ნებადართულნი იქნებან, მონაწილეობა მიიღონ სასამართლო ორგანოებში წარმართულ მათთან დაკავშირებულ პროცესებში;

3. ამ კონვენციის მიზნებისათვის ბავშვთან დაკავშირებული სასამართლო პროცესი არის საოჯახო საქმეებთან დაკავშირებული პროცესი, კერძოდ, ის საქმეები, რომლებიც შეეხება მშობლების გალდებულებას ბავშვების საცხოვრებელ ადგილსა და მათთან ურთიერთობასთან დაკავშირებით;

4. ყოველმა სახელმწიფომ ამ კონვენციაზე ხელმოწერისთანავე ან რატიფიკაციისას, მიღებისა, დამტკიცებისას და შეერთებისას ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნისადმი მიმართულ განცხადებაში უნდა დააკონკრეტოს სასამართლო ორგანოში განსახილველი საოჯახო საქმეების სამი კატეგორია მაინც, რომელსაც შეეხება ეს კონვენცია;

5. ნებისმიერ მხარეს შემდგომი განცხადებით შეუძლია დააკონკრეტოს საოჯახო საქმეების დამატებითი კატეგორიები, რომლებსაც შეეხება ეს კონვენცია ანდა გააკეთოს ინფორმაცია მათზე მე-5 მუხლის, მე-9 მუხლის მეორე პუნქტის, მეათე მუხლის მეორე პუნქტისა და მე-11 მუხლის მოქმედების შესახებ;

6. ამ კონვენციიდან ვერაფერი შეუძლია ხელს მხარეებს, რომ გამოიყენონ უფრო ხელსაყრელი წესები ბავშვთა უფლებების დაცვასა და აღიარებისათვის.

მუხლი 2 - განსაზღვრებები

ამ კონვენციის მიზნებისათვის:

- ა. ტერმინი „სასამართლო ორგანო“ ნიშნავს სასამართლო ან მსგავსი უფლებამოსილების მქონე ადმინისტრაციულ ორგანოს;
- ბ. ტერმინი „მშობლის პასუხისმგებლობის მატარებელი პირი“ ნიშნავს მშობლებსა და სხვა პირებს ან ორგანოებს, რომლებსაც აქვთ მშობლის ყველა ან ზოგიერთი ვალდებულება;
- გ. ტერმინის „წარმომადგენელი“ ნიშნავს პირს, როგორცაა ადვოკატი ან ორგანო, რომელიც დანიშნულია იმისათვის, რომ სასამართლო ორგანოებში წარდგეს ბავშვის სახელით;
- დ. ტერმინი „სათანადო ინფორმაცია“ ნიშნავს ინფორმაციას, რომელიც შეესაბამება ბავშვის ასაკსა და შექცევებს და რომელიც განკუთვნილია ბავშვის უფლებების სრული დაცვისათვის. ამასთან ასეთი ინფორმაცია მიმართულია ბავშვის კეთილდღეობისაკენ.

თავი III - პროცესუალური ზომები ბავშვთა უფლებების დაცვასა და ამოქმედებისათვის.

A. ბავშვთა პროცედურული უფლებები

მუხლი 3 - უფლება იყოს ინფორმირებული და გამონატოს თავისი აზრი პროცესზე

შიდა სამართლის მიხედვით ბავშვი მოიაზრება, როგორც საკმარისი შექცევების მქონე სასამართლოში მასთან დაკავშირებული ასქმის წარმოებისას და იგი უფლებამოსილია, მოითხოვოს მისთვის შემდეგი უფლებების მინიჭება:

- ა. მიიღოს ყველა სათანადო ინფორმაცია;
- ბ. მიიღოს რჩევა და გამონატოს საკუთარი აზრი;
- გ. ინფორმირებულ იქნას თავისი აზრისა და გადაწყვეტილების შესაძლო შედეგების შესახებ.

მუხლი 4 - სპეციალური წარმომადგენლის დანიშვნის უფლება

1. როგორც ეს განსაზღვრულია მე-9 მუხლში, ბავშვს აქვს უფლება, თავისით ან სხვა პირებისა თუ ორგანიზაციების საშუალებით სპეციალური წარმომადგენლით გამოვიდეს სასამართლო ორგანოში, სადაც შიდა კანონმდებლობით მშობლის პასუხისმგებლობის მატარებელი პირი შეზღუდულია ბავშვის წარმოდგენისაგან ამ უკანასკნელთან ინტერესთა კონფლიქტის გამო.

2. სახელმწიფოებს შეუძლიათ, შეზღუდონ I პუნქტით გათვალისწინებული უფლება იმ ბავშვებისათვის, რომლებიც შიდა კანონმდებლობით მოიაზრებიან სრული შექცევების მქონედ.

მუხლი 5 - სხვა შესაძლო საპროცესო უფლებები

მხარეებს შეუძლიათ, მიანიჭონ ბავშვებს დამატებითი საპროცესო უფლებები მათთან დაკავშირებული სასამართლო პროცესებში, კერძოდ:

- ა. უფლება, ისარგებლონ იმ პირთა დახმარებით, რომლებსაც აინრევენ საკუთარი შეხედულებით, რაც დაეხმარება მათ საკუთარი აზრის გამოხატვაში;
- ბ. უფლება, თვითონ ან ნებისმიერი პირისა თუ ორგანოს მეშვეობით დანიშნონ კერძო წარმომადგენელი, ან, საჭიროების შემთხვევაში ადვოკატი;
- გ. უფლება, დანიშნონ საკუთარი წარმომადგენელი;
- დ. უფლება, ისარგებლონ პროცესში მონაწილე მხარეთა ზოგიერთი ან ყველა უფლებით.
- ე. სასამართლოს ორგანოთა როლი

მუხლი 6 - საქმის წარმოების პროცესი

ბავშვთან დაკავშირებული პროცესის გადაწყვეტილების გამოტანამდე სასამართლო:

- ა. ამოწმებს მის ხელთ არსებული ინფორმაცია არის თუ არა საკმარისი, იმისთვის, რომ გამოიტანოს გადაწყვეტილება ბავშვის ინტერესების გათვალისწინებით და საჭიროების შემთხვევაში მოიძიებს დამატებით ინფორმაციას განსაკუთრებით მშობლის პასუხისმგებლობის მატარებელი პირისაგან;
- ბ. იმ შემთხვევაში, როდესაც შიდა კანონმდებლობით ბავშვი მოიაზრება, როგორც სათანადო შექმნების მქონე:

- უნდა დარწმუნდეს, რომ ბავშვმა მიიღო მთელი სათანადო ინფორმაცია;
- საჭიროების შემთხვევაში გაუწევს კონსულტაციას ბავშვს თვითონ ან სხვა პირებისა თუ ორგანოების მეშვეობით ისე, რომ ეს მისაწვდომი იყოს ბავშვის შექმნებისათვის თუ ეს აშკარად არ იქნება ბავშვის ინტერესებთან აშკარა წინააღმდეგობაში;
- მისცეს უფლება ბავშვს, გამოხატოს თავისი აზრი.

გ. ბავშვის მიერ გამოხატულ აზრს მიაქციონ საკმარისი ყურადღება.

მუხლი 7 - სწრაფად მოქმედების ვალდებულება

ბავშვთან დაკავშირებულ პროცესებზე სასამართლო ორგანო ვალდებულია, იმოქმედოს სწრაფად, რათა თავიდან აიცილოს შეფერხებები, ამასთან პროცესი უნდა იქნას მისაღები, რათა უზრუნველყოფილ იქნას გადაწყვეტილებათა დაუყოვნებლივი აღსრულება. განსაკუთრებულ შემთხვევაში სასამართლო ორგანო უფლებამოსილია, მიიღოს გადაწყვეტილებები, რომლებიც სასწრაფოდ უნდა აღსრულდეს.

მუხლი 8 - მოქმედება საკუთარი ინიციატივით

ბავშვთან დაკავშირებულ პროცესებზე სასამართლო ორგანოებს შიდა კანონმდებლობის საფუძველზე უფლება აქვთ, იმოქმედონ თავისი ინიციატივით, როდესაც ბავშვის კეთილდღეობა სერიოზულ საფრთხეშია.

მუხლი 9 - წარმომადგენლის დანიშვნა

1. ბავშვთან დაკავშირებულ პროცესზე შიდა კანონმდებლობის თანახმად თუ ბავშვს ვერ წარმოადგენენ მშობლის ვალდებულების მატარებელი პირები, მათსა და ბავშვს შორის ინტერესთა კონფლიქტის გამო, სასამართლო ორგანოებს ენიჭებათ უფლებამოსილება, დაუნიშნონ ბავშვს სპეციალური წარმომადგენელი პროცესზე.

2. მხარეები ითვალისწინებენ, რომ ბავშვთან დაკავშირებული პროცესზე სასამართლო ორგანოებს შეუძლიათ, დანიშნონ წარმომადგენელი, განსაკუთრებულ შემთხვევაში კი ადვოკატი, რათა მან პროცესზე წარმოადგინოს ბავშვი.

C. წარმომადგენლის მუხლი

მუხლი 10

1. წარმომადგენელი, ბავშვთან დაკავშირებულ პროცესზე, თუ ეს აშკარად არ მოდის კონფლიქტში ბავშვის ინტერესებიდან:

- ა. უზრუნველყოფს ბავშვს მთელი სათანადო ინფორმაციით, თუ შიდა კანონმდებლობით ბავშვი მოიაზრება სათანადო შემაცნების მქონედ;
- ბ. თუ შიდა კანონმდებლობით ბავშვი მოიაზრება სათანადო შემეცნების მქონედ, უზრუნველყოს იგი მის შეხედულებაზე დათანხმებისა და წარმომადგენლის მიერ განხორციელებული ქმედებების შესაძლო შედეგების შესახებ ახსნა-განმარტებით.
- გ. განსაზღვროს ბავშვის აზრი და წარმოაჩინოს ეს აზრი სასამართლო ორგანოების წინაშე.

2. მხარეებს საკუთარი შეხედულებისამებრ შეუძლიათ, პირველ პუნქტში მოცემული დებულებები გაავრცელონ მშობლის პასუხისმგებლობის მატარებელ პირებზეც.

D. გარკვეული დებულებების გაგრცელება

მუხლი 11

მხარეებს საკუთარი შეხედულებისამებრ შეუძლიათ, მე-3, მე-4 და მე-9 მუხლებში მოცემული დებულებები ბავშვთან დაკავშირებული სხვა ორგანოებში წარმოებულ პროცესებზე და ბავშვთან დაკავშირებულ საქმეებზე, რომლებიც, არ წარმოადგენენ პროცესებს.

E. ერთგნული ორგანოები

მუხლი 12

1. მხარეები ხელს შეუწყობენ ბავშვთა უფლებების აღიარებისა და დაცვის იმ ორგანოების მეშვეობით, რომლებიც, *inter alia*, ახორციელებენ ამ მუხლის მე-2 პუნქტში მოცემულ ფუნქციებს.

2. ფუნქციებს წარმოადგენს:

- ა. წანადადებების მომზადება ბავშვების უფლებების რეალიზებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის მოქმედების გაძლიერების შესახებ;
- ბ. ბავშვების უფლებების მოქმედებასთან დაკავშირებულ კანონპროექტზე დასკვნების გაკეთება;
- გ. ბავშვთა უფლებების მოქმედებასთან დაკავშირებული ზოგადი ინფორმაციის მიწოდება მასმედიისთვის, საზოგადოებისათვის და პირებისა თუ ორგანოებისათვის, რომლებსაც შეხება აქვთ ბავშვებთან დაკავშირებულ საკითხებთან;
- დ. დაეცნოს ბავშვების აზრს და მიაწოდოს მათ შესაბამისი ინფორმაცია.
- ე. სხვა საკითხები

მუხლი 13 – შუამავლობა და დავეების მოგვარების სხვა პროცედურები

იმ მიზნით, რომ აუცილებელ ან გადაჭრილ იქნას დავეები ან თავიდან აუცილებელ იქნას ბავშვთან დაკავშირებული სასამართლო პროცესები, მხარეები დავეების გადასაწყვეტად ხელს შეუწყობენ

შუამავლობის ან სხვა პროცედურების არსებობას და ასეთი პროცედურების გამოყენებას მხარეების მიერ განსაზღვრულ შესაბამის საქმეებში შეთანხმების მიღწევისათვის.

მუხლი 14 - სამართლებრივი დახმარება და კონსულტაცია

იმ მიზნით, რომ აცილებულ ან გადაჭრილ იქნას დავები ან თავიდან აცილებულ იქნას ბავშვთან დაკავშირებული სასამართლო პროცესები, მხარეები დავების გადასაწყვეტად ხელს შეუწყობენ შუამავლობის ან სხვა პროცედურების არსებობას და ასეთი პროცედურების გამოყენებას მხარეების მიერ განსაზღვრულ შესაბამის საქმეებში შეთანხმების მიღწევისათვის.

მუხლი 15 - ურთიერთმოქმედება სხვა საერთაშორისო აქტებთან

ამ კონვენციამ არ უნდა შეზღუდოს სხვა საერთაშორისო აქტების მოქმედება, რომლებიც ეხება ბავშვებისა და ოჯახების დაცვის კონტექსტში წამოჭრილ სპეციფიკურ საკითხებს და რომლის მხარეებიც არიან ან უნდა გახდნენ ამ კონვენციის მხარეები.

თავი III - მუდმივმოქმედი კომიტეტი

მუხლი 16 - მუდმივმოქმედი კომიტეტის დაარსება და ფუნქციები

1. მუდმივმოქმედი კომიტეტი შექმნილია ამ კონვენციის მიზნებისათვის.

2. მუდმივმოქმედი კომიტეტი მიმოიხილავს ამ კონვენციასთან დაკავშირებულ პრობლემებს. მას კერძოდ შეუძლია:

ა. შეიმუშავოს კონვენციის მოქმედებასთან დაკავშირებული საკითხები. მუდმივმოქმედი კომისიის მიერ ამ კონვენციის მოქმედებასთან დაკავშირებულ დასკვნას აქვს რეკომენდაციის ფორმა; რეკომენდაციები მიიღება ხმათა სამი მეოთხედის უმრავლესობით;

ბ. მოამზადოს ცვლილებები კონვენციაში და განიხილოს მე-20 მუხლის თანახმად მომზადებული ცვლილებები;

გ. როგნული ორგანოები, რომლებსაც აქვთ მე-12 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული ფუნქციები, უზრუნველყოს კონსულტაციითა და დახმარებით, ხელი შეუწყოს მათ ურთიერთობას.

მუხლი 17 - შემადგენლობა

1. თითოეული მხარე შეიძლება წარმოდგენილ იქნას მუდმივმოქმედ კომიტეტში ერთი ან რამდენიმე დელეგატით. თითოეულ მხარეს ექნება ერთი ხმა.

2. 21-ე მუხლში მითითებული ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც არ არის ამ კონვენციის წევრი, შეიძლება წარმოდგენილ იქნას მუდმივმოქმედ კომიტეტში დამკვირვებლის სახით. იგივე ეხება ნებისმიერ სახელმწიფოს ან ევროგაერთიანებას მას შემდეგ რაც იგი მოწვეულ იქნება კონვენციაზე მისაერთებლად 22-ე მუხლის დებულებათა შესაბამისად.

3. ვარდა იმ შემთხვევისა, როცა მხარემ არანაკლებ ერთი თვით ადრე კომიტეტის შეკრებადვე აცნობა გენერალურ მდივანს უარის შესახებ მუდმივმოქმედმა კომიტეტმა შეიძლება მიიწვიოს ქვემოთ ჩამოთვლილნი რათა დამკვირვებლის სახით დაესწრონ კომიტეტის ყველა შეხვედრას, ერთ შეხვედრას ან შეხვედრის ნაწილს.

- ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც არ არის მითითებული მე-2 პუნქტში;
- გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ბავშვთა კომიტეტი;
- ევროგაერთიანება;
- ნებისმიერი საერთაშორისო სამთავრობო ორგანო;

- ნებისმიერი საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანო, რომელსაც აქვს მე-12 მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებული ერთი ან რამდენიმე ფუნქცია;

4. მუდმივმოქმედი კომისია უცვლის ინფორმაციას მსგავს ორგანიზაციებს, რომლებმაც შენება აქვს ბავშვთა უფლებების დაცვასთან.

მუხლი 18 - შეხვედრები

1. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი იწვევს მუდმივმოქმედი კომიტეტის შეხვედრას კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღიდან მესამე წლის ბოლოს, საკუთარი ინიციატივით - ნებისმიერ დროს ამ თარიღის შემდეგ.

2. მუდმივმოქმედი კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებას მხარეთა არანაკლებ ნახევარზე მეტის დასწრების შემთხვევაში.

3. მე-16 და მე-20 მუხლებში გათვალისწინებულ საკითხებზე მუდმივმოქმედი კომიტეტი გადაწყვეტილებას იღებს მხარეთა უმრავლესობის დასწრების შემთხვევაში.

4. ამ კონვენციით გათვალისწინებულ საკითხებზე მუდმივმოქმედი კომიტეტი შეიძლება დასაყუთარ პროცედურულ წესებს და ნებისმიერი იმ სამუშაო შეხვედრის პროცედურულ წესებს, რომელიც მიზნად ისახავს კონვენციით გათვალისწინებული შესაბამისი დავალებების შესრულებას.

მუხლი 19 - მუდმივმოქმედი კომიტეტის მოხსენებები

ყოველი შეხვედრის შემდეგ მუდმივმოქმედა კომიტეტმა მხარეებსა და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს უნდა წარუდგინოს მოხსენება შეხვედრაზე გამართული კამათისა და მიღებული გადაწყვეტილებების შესახებ.

თავი IV - ცვლილებები კონვენციაში

მუხლი 20

1. ამ კონვენციის მხარის ან მუდმივმოქმედი კომიტეტის მიერ შემოთავაზებული წინადადება კონვენციის რომელიმე მუხლის ნებისმიერი ცვლილების შესახებ თავდაპირველად უნდა ეცნობოს ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს, რომელიც არანაკლებ ორი თვით ადრე მუდმივმოქმედი კომიტეტის მომდევნო შეხვედრაზე წარუდგენს მას ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოების, ხელმომწერ მხარეებს, მხარეებს, ყველა იმ სახელმწიფოს, რომელიც მიწვეული იყო კონვენციაზე ხელის მოასწერად 21-ე მუხლით გათვალისწინებული დებულებების შესაბამისად, ყველა იმ სახელმწიფოსა და ევროგაერთიანებას, რომელიც მიწვეული იყო კონვენციაზე მისაერთებლად 22-ე მუხლით გათვალისწინებული დებულებების შესაბამისად.

2. წინა პუნქტის დებულებების შესაბამისად შემოთავაზებული ნებისმიერი წინადადება უნდა შემოწმდეს მუდმივმოქმედი კომიტეტის მიერ, რომელმაც მინისტრთა კომიტეტს დასამტკიცებლად უნდა წარუდგინოს ხმათა სამი მეოთხედის უმრავლესობით მიღებული ტექსტი. დამტკიცების შემდეგ ეს ტექსტი უნდა წარუდგინოს მხარეებს მისი შემდგომი მიღების მიზნით.

3. ნებისმიერი ცვლილებების ძალაში შესვლის გენერალური მდივანის მიერ ყველა მხარისაგან მისი მიღების შესახებ შეტყობინების დღიდან ერთი თვის ვადის გასვლის შემდეგ მომდევნო თვის პირველ დღეს.

თავი V - დასკვნითი დებულებები

მუხლი 21 - ხელის მოწერა, რატიფიკაცია და ძალაში შესვლა

1. ეს კონვენცია ღიაა ევროპის საბჭოს ქვეყნებისათვის და იმ სახელმწიფოებისათვის, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის შემუშავებაში.
2. კონვენცია ექვემდებარება რატიფიკაციას, მიღებას და დამტკიცებას. რატიფიკაციის, მიღებისა და დამტკიცების აქტები ინახება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანთან.
3. კონვენცია ძალაში შედის სამი სახელმწიფოს მიერ, რომელთაგან არანაკლებ ორი არის ევროპის საბჭოს წევრი, წინა პუნქტით ვადასტურებული წესების შესაბამისად, კონვენციის დებულებების შესრულების შესახებ თანხმობის გამოთქმიდან სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ მომდევნო თვის პირველ დღეს.
4. ნებისმიერი იმ სახელმწიფოსათვის, რომელიც შემდგომში გამოთქვამს თანხმობას კონვენციის დებულებების შესრულების შესახებ, კონვენცია ძალაში შედის მათ მიერ რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების აქტის დებონირების დღიდან სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ მომდევნო თვის პირველ დღეს.

მუხლი 22 - არაწევრი სახელმწიფოები და ევროგაერთიანება

1. ამ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტს საკუთარი ინიციატივით ან მუდმივმოქმედი კომიტეტის წინადადების შესაბამისად მხარეებთან კონსულტაციის შემდეგ, შეუძლია მოიწვიოს ევროპის საბჭოს ნებისმიერი არაწევრი სახელმწიფო, რომელსაც არ მიუღია მონაწილეობა კონვენციის შემუშავებაში, აგრეთვე ევროგაერთიანება კონვენციაზე მისაერთებლად უმრავლესობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გზით ამ კონვენციის მე-20 მუხლის, ევროპის საბჭოს წესდების D პუნქტის თანახმად და ხელშეკრულ მხარეთა მინისტრთა კომიტეტში უფლებამოსილ წარმომადგენელთა ანონიმური კენჭისყრის გზით.
2. ყველა იმ სახელმწიფოსათვის ან ევროგაერთიანებისათვის, რომელიც უერთდება კონვენციას, იგი ძალაში შედის მათ მიერ ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნისათვის მიერთების აქტის გადაცემის დღიდან სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ მომდევნო თვის პირველ დღეს.

მუხლი 23 - მოქმედების ტერიტორია

1. ნებისმიერი სახელმწიფოს ხელმოწერისას ან რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების აქტის დებონირების შემდეგ შეუძლია დააკონკრეტოს ტერიტორია, რომელზეც იმოქმედებს ეს კონვენცია.
2. ნებისმიერ მხარეს მოგვიანებით შეუძლია ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნისადმი მიმართული დეკლარაციით გააზრცილოს ამ კონვენციის მოქმედების ნებისმიერ სხვა ტერიტორიაზე, რომელსაც დააკონკრეტებს დეკლარაციაში, ამასთან დაკონკრეტდება ვისთან საერთაშორისო ურთიერთობის ან ვისი სახელითაა უფლებამოსილი, დაეკისროს ვარკვეული ვალდებულებები. ამ ტერიტორიაზე კონვენცია ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ ასეთი დეკლარაციის მიღების თარიღიდან სამი თვის გასვლის შემდეგ მომდევნო თვის პირველ დღეს.
3. წინა ორი პუნქტის თანახმად ვაკუუმებული დეკლარაცია მასში დაკონკრეტებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებით შეიძლება უკან იქნას გამოთხოვილი გენერალური მდივნისადმი მიმართული ნოტიფიკაციით. ეს გამოთხოვა ძალაშია გენერალური მდივნის მიერ მომდევნო თვის პირველი დღიდან.

მუხლი 25 - დენონსაცია

1. თითოეულ მხარეს ნებისმიერ დროს შეუძლია, მოახდინოს ამ კონვენციის დენონსირება ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნისადმი მიმართული ნოტიფიკაციით;
2. დენონსაცია ძალაშია გენერალური მდივნის მიერ ნოტიფიკაციის მიღების დღიდან სამი თვის გასვლის შემდეგ მომდევნო თვის პირველი დღიდან.

მუხლი 26 - ნოტიფიკაცია

გენერალური მდივანი ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებს, ნებისმიერ ხელმოწერს, მხარესა და ევროგაერთიანების სხვა ქვეყნებს, რომლებიც მიწვეულნი იყვნენ მისაერთებლად, აცნობებს:

- ა. ნებისმიერი ხელმოწერის შესახებ;
- ბ. რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცებისა ან მიერთების ნებისმიერი აქტის დებონირებას;
- გ. 21-ე და 22-ე მუხლების შესაბამისად ამ კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღს;
- დ. მე-20 მუხლის თანახმად გაკეთებულ ნებისმიერ ცვლილებასა და ასეთი ცვლილებების ძალაში შესვლის თარიღს;
- დ. პირველი და 23-ე მუხლების დებულებებით გათვალისწინებულ ნებისმიერ დეკლარაციას;
- ე. 25-ე მუხლის შესაბამისად გაკეთებულ ნებისმიერ დენონსაციას;
- ვ. ამ კონვენციასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა აქტის, ნოტიფიკაციის ან ინფორმაციის შესახებ.

ყოველივე ზემოთქმულის დასტურად უფლებამოსილმა ხელის მომწერებმა მოაწერეს ხელი ამ კონვენციას

შესრულებულია სტრასბურგში, 1996 წლის 25 იანვარს, ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე. რივე ტექსტი თანაბრად აუთენტურია, შესრულებულია ერთ ეგზემპლარად და დებონირებულია ევროპის საბჭოს არქივში. გენერალური მდივანი გადაუგზავნის დამოწმებულ ასლებს ევროპის საბჭოს თითოეულ წევრ სახელმწიფოს, არაწევრ სახელმწიფოებს, რომლებმაც მიიღეს მონაწილეობა ამ კონვენციის შემუშავებაში, ევროგაერთიანებისა და ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც მოწვეულია ამ კონვენციაზე მისაერთებლად.